

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор!
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
                          або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
                          або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані візьмі від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

Події в Білгороді.

(X) Страшні події, які склали ся в королівській палаті сербській в ночі з середи на четвер, викликали велике зворушенє в цілїм світі, а особливо звернули на себе бачність дипломатичних і політичних кругів. З того часу, як король Александер одружив ся з Драгою і не діждавши ся наслідника престола почав підлягати єї домаганю, щоби наслідство престола за певнити єї братови Луневичеви, сербський нарід запалав ненавистю до останнього Обреновича. Єго престол опинив ся начеб на вулкані і лише силою держав си він на нїм. Недавнє знесенє конституції з 6. цвітня 1901 ще більше роздратовало нарід, а все те довело до заговору, який закінчив ся убиством королівської пари і єї найблизшого окруженя, проголошенем Петра Караджорджевича сербским королем, утворенем тимчасового правительства, поверненем попередньої конституції і скликанем скупщини на слїдуючий понеділок в цілі виборі короля.

З огляду на обставину, що проголошений новий король сербський є зятем (вдівцем) черногорського князя, що італійський король є також зятем кн. Микити, найблизшого приятеля царя Миколи, що цілий заговор був приготовлений не без відомости Росії, а також з огляду на македонські заворушеня, набирають білгородські події високополітичного значіня особливо для Австрії. Замітно однак, що австрійські дипломатичні круги, як і їх заступники в Білгороді, до останньої хвилі не мали ніякої відомости про заговор і страшні події заскочили їх зовсім несподівано. Ціла революція в Сербії є ділом тамошнього радикального (москвофільского) сторонництва, а осадженє Петра Караджорджевича на сербским престолі означає ослабленє впливу Австрії на Балканським півострові а скріпленє впливу Росії. Останні події в Хорватії також були великою похибкою угорського правительства, позаяк огірчили Хорватів і відвернули симпатії полудневих Славян від Австрії.

Які дальші наслідки будуть мати єї білгородські події, годї вже тепер предсказувати. Наколи не дійде до дальших заворушень в Сербії, то європейські держави а імовірно і Австрія признають Петра сербским королем, бо й нема иншого претендента до королівського престола, але не є виключені також дальші заворушеня, від яких може розгоріти ся рух на цілім Балканським півострові і се був би також почин до зовсім нового уладженя відносин на Балкані.

Революція в Сербії.

Клеймо історії.

Страшна Немезис постигла легкодушного сербского короля Александра і єго злого духа: Драгу, розпустницю та інтригантку. Власне вій-

ско, що присягало королеви на вірність і то офіцери, для яких честь повинна бути сьвятою, топчуть всі свої обовязки супроти короля і брутально, метиво, завзято мордують власними руками, без позорів, прилюдно, перед цілою армією і народом. І мусіли бути дуже певні свого діла, дуже сьвідомі огірченя цілого народу, коли зважили ся на таке діло. А народ після жестокої смерти короля ляскує, декорує домц, устроює походи і кличе радісно: «Живіо Караджорджевич!»

І справді, король Александер, син розпустника і марнотратника Милана і гістерички Наталії, вже по походженю, а ще більше через своє вихованє був здеправований чоловіком. Нахил до насильства і розпусту піддержувала в нїм ще і Драга. Обое они робили все можливе, щоби відтрити від себе своїх прихильників, а придбати собі як найбільше ворогів в краю.

Послїдній Обренович

Александер вступив вже на престол насильно, бо як 16-літній хлопець устроїв при помочи армії замах стану, скинув установлену регенцію і сам оголосив себе повнолїтним. Відтак єго подруге діткнуло глибоко сербський нарід, хотїй часами король умів приготувати собі і прихильний настрій, окрашаючи свою звязь горячою любовю і демократичними почуваннями. Однак коли показало ся, що молодий король оженив ся з Драгою лише тому, щоби «дати дїм своєму королівському наслідникови», а те все був лише диявольський, хитрий підступ ванї експїжерової — тоді осьмішив ся Александер перед цілим сьвітлом. Мимо сего, що у висших сербских сферах безнастанно роблено стараня, щоби спонукати короля до розводу, він держав ся уперто своєї Драги та навіть старав ся, щоби вивднати для неї вступ на європейські двори. Однак як російський, так і австро-угорський двір відмовили рішучо. Се діткнуло до живого амбіцію народа, а особливо війска. Ряд своїх провин запечатав Александер замахом стану з 23. лютого с. р., коли то розвязав скупщину, зніс конституцію і надав нову октройовану, а разом казав перевести нові вибори до скупщини під нечуваним тероризмом.

Королева розпустниця.

Ще більше була зненавидженою Драга, ргімо voto Машінова. Єї шурина, полковник Машін, був одним з провідників заговору. Всім наразила ся своім розвязлим житєм, своєю гордовитостю в змаганях до маєтку і блеску. Мати Драги була налоговою пиячкою; єї братя гільтаї, пияки і розпустники. Вже своїм замужем за інженера Машіна Драга «зробила карєру». Відтак своїм спритом дістала ся між дами королевої Наталії. Тут удержувала ріжні любовні зносини з офіцерами і вкінци скокетувала молоденького короля. Взагалі єї поведєне під моральним зглядом було як найгірше. Тимпаче, ставши королевою, хотїла своєю імпертиненцією і грубоватостю вимочи на окруженю те поважанє, до якого не мала права. З жінками сербских достойників обходила ся як з кухарками. Обиджала міністрів і мішала ся в державні справи. Недавно вимогла на королю, щоби членам єї родини, єї сестрам та братям війско віддавало королівські почести. Цїлим єї стремленем було своєго брата зробити наслідником престола. Вже раз

те мало наступити і в тій цілі король скликав був всіх сербских нотаблїв, але на збори не прийшов сам предистигнований наслідник престола, бо єго аж за кілька годин найдено до безпритомности запитого в однім з білгородских люпанарів. Отже тепер як-раз мала нова скупщина законно і торжественно затвердити тото зїленько наслідником престола Сербії. Се прискорило вибух революції.

Настрій по замаху.

Ми вже подали деякі голоси заграничної преси і настрої дипломатичних кругів. Нині доповнимо їх хіба висказами російської преси, якої часть жадає пімсти на справців зрадничого і жестокого убиства, друга часть бере в оборону сербський народ, а всі зазначають, що на разі нема причин, щоби Росія або Австро-Угорщина були змушені до інтервенції. «Новое Время» зазначає, що жаден з визначних заступників радикальної партії не брав участі в страшних убиствах з єї причини, що в єїй хвилі не було їх в Сербії. Кров спадає на убійників але не на сербський народ і прихильників Росії.

Сербські дневники, без виїмки, радіють ся з доконаного перевороту. Офіцерський корпус, який дерєвив революцію, приймає публика, як героїв освободженя краю від язви. Заким приступили до виконаня нападу, генералїція відобрали від офіцирїв присягу на вірність для Петра Караджорджевича, а тим самим звільнила від обовязку вірности супротив Александра. Цїлий вечіршний день панувало в Білгороді нечуване одушевленє. Люди, не знані собі зовсім, обнимали себе з окликом: «Тиран не живє!» Всі портрети Александра і Драги понищено. Та хотїй не можна ніяк оправдати сего жестокого перевороту, то можна бодай зрозуміти єго після того всего, що знає ся про житє єї нещасної королівської пари.

Тим дивнїйше вразили голоси деяких всепольських дневників з беззглядним осудженем не то вже справців убиства, але і цілого сербского народу. *Słowo polskie* пише у вступній статї: «Показує ся ще раз довідно, яка се дич, єї балканські Славяни, яких сентиментальні а безмисленні політики кажуть нам називати братами і плекати для них сердечні почуваня. Тепер може пересьвідчать ся ті наївні, які розчутливують ся героїством Македоців, і бачать в них розчутивих борців за свободу, що справа представляє ся пнакше тим, що знають балканські відносини і народи». Так само і *Dziennik polski* пише, що «Сербія в очах людскости відслонила такий огидний образ своєї духової і культурної уровни, що можна би запитати, чи сей люд має єще право домагати ся горожаньства в цивілізованім сьвітї і чи можна єго трактувати, як рівнорядний нарід серед європейских суспільностей».

Тим понижуванем сербского народу хотїть наші Вшеполяки піднести свою «душу народову» і вмовити в себе, що они «найшляхотнїйший і найкультурнїйший народ серед Славян». Тимбільше се не до лиця Вшеполякам, що они недавно тому завзивали свою молодїж, щоби громадно вступала до війска і образувала ся на способних офіцирїв, щоби в разі потреби «ойчизна» мала в них підпору. Отже вже з гори на будучність вшепольска преса навчає валспродизму свою власну молодїж...

Наука, штука, література.

— Літературно-науковий Вістник, книжка VI за червень 1903. містять: Із поезій Петра Карманського, I—IV. — Із поезій Олекси Коваленка, I—III. — Із поезій Юліана Панкевича, I—III. — Грицько Григоренко: Ніяк не вмере, оповідання. — Два нариси Марійки К.: I. Без щастя. II. Отсе жите. — Із оповідань Надії Кибальчич: I. На канікули. II. Безсонна ніч. — Л. Яновська: Метелик, фантазія. — Дрібні малюнки: X. Plebs mobilis est, M. Дерлиці. XI. Перша вільгота, M. Левицького. — Оліва Шрайнер: Мрії і сни, перек. Н. Грінченко: III. Серед райських садів. IV. В далекому світі. V. Три сни в пустині під мімозою. — Шарль Фолей: Вандейці, нариси, переклад Марії Грушевської: III. Горожанка Каріє. IV. Сховок. V. Крилиця любови. VI. Молитва. — Остап Терлецький: Галицько-руське письменство 1848—1865 р. — С. Є—ов: Наука нам. — М. В.: Картка з історії польсько-литовсько-українських відносин. — Г. Кайсер: Теорія електронів, пер. д-ра В. Левицького. — П. Перекилько: По млярських виставах у Москві. — Дискусія: VI. Нерозуміння яко доказ, Катрі Гриневичевої. VII. Лист д. Хоткевича. — Хроніка і бібліографія.

Телеграми.

Відень, 13. червня. Цісар санкціонував ухвалений галицьким сеймом проект закону що-до висушування мочарів над Дністром.

Будапешт, 13. червня. Угорське бюро кореспонденційне доносить: На вчорашнім засіданні угорської квотової депутації ухвалено у відповідь австрійській квотовій депутації, на внесені референта Фалька, всіма голосами проти одного: 1) Угоду має ся заключити на час від 1. липня 1903 до 31. грудня 1909. 2) Поки єстє спільність союзна межи обома половинами монархії, поти має ся чистий дохід з мита обертати як доси в першій мірі на покритє спільних видатків, а лише решту має ся покривати відповідно до квоти. 3) До покритя решти видатків має ся причиняти Австрія в висоті 65.6%, а Угорщина 34.4%. Того дня, коли сей ключ вйде в жите, перестає обовязувати закон з 8. червня 1871. Д. з. д. ч. 49 і IX арт. угор. закона з 1872. року.

Рим, 13. червня. В кабінеті Занарделіого прийшло до пересилєня. Імовірно уступить лише міністер внутрішних справ, Жіолітті і міністер маринарки, Беттольо.

Дрезно, 13. червня. Помер ту бувший полковник бурської армії, Шіль, який визначив ся в остатній бурській війні в Англією. Шіля заповнили були Англичани і вивезли на остров св. Олени, разом з Кронієм, але Шіль небавом утік з англійської неволі і перебував в Німеччині. Померший був родом Німець.

Карльсбад, 13. червня. Karlsb. Tagblatt оголошує інтервю з перебуваючим там лікарем сербского короля Александра, Велічковичом. Лікар заперечив, немов би приїхав до Карльсбаду випукати помешканє для королевої Драги. Також не було бесіди про виїзд короля за границу. Що-до чутки, немов би сам король застрілив Наумовича, лікар заявив, що сему не вірить, бо ся версія неімовірна тому, що король не мав револьвера в своїй спальни. Коли Велічкович виїздив з Білгорода, король говорив єму, що на другий рік також вибере ся тудя на якийсь час.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

(Рільничий банк у Львові).

Дня 13. червня. — За 50 клг.

Пшениця готова 7.50—7.60. Пшениця на речинець 6.75—7.00. Жито готове 6.00—6.10. Жито на речинець 5.25—6.50. Овес на обрік 6.60—6.90. Овес на речинець 4.50—4.75. Ячмінь на пашу 4.25—5.00. Ячмінь броварняний 5.00—5.50 Ріпак 9.75—10.25. Ріпак новий 9.25—9.75. Горох на пашу 5.75—6.25. Горох до варєня 7.50—9.00. Ленча 4.50—4.75. Бобик 4.75—5.00. Гречка 6.50—7.25. Кукурудза нова 5.25—5.75. Кукурудза стара 6.50—6.75. Хміль за 56 клг. 0.00—0.00 Конюшина червона нова 00.00—00.00. Конюшина біла 00.00—00.00. Конюшина шведска 00.00—00.00. Тимотка 00.00—00.00.

Конкурс.

Виділ Руского Товариства педагогічного у Львові розписує отсим конкурс на принятє питомців до Бурси товариства на рік шкільний 1903/4. Приймати ся будуть ученики гімназійні, сини членів Руского Товариства педагогічного.

Условія принятя є:

1) Батько (опікун) петента мусить бути членом Руского Товариства педагогічного. — 2) Кождий питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердят оглядини лікарєкі з початком року шкільного. — 3) Комітет бурси прийме лише добрих і пильних учеників, котрі дають повну заперуку, що скінчать гімназію. — 4) Батько (опікун) петента буде точно платити умовлену оплату за сина з гори (найменше 15 К місячно). — 5) Кождий питомець зложить при вступі одноразовий даток на інвентар в сумі 2 К. До поданя о принятє долучити отже треба: 1) Сьвідочтво шкільне петента з послідного шкільного року. 2) Деклярацію, в котрій батько (опікун) ученика зобовязє ся виразно умовлену суму за поміщенє сина в бурсі кожного місяця точно і з гори платити. 3) Сьвідочтво убожєства.

Кождий принятий питомець має привезти з собою: 6 пар біля, 4 простирала, 2 пішєвки, 12 хустивок, 6 пар шкарпеток і 4 ручники, подушку і коцик або ковдру до накриваня, порядне одіне, плащ і 2 пари обуви. Кожда штука біля має бути виразно назначена. — При вступі мусить кождий питомець виказати ся перед зарядом, що все потрібне має, а если би не було все в порядку, може наразити ся на непринятє в послідній хвили. Всі питомці є обовязані користати з науки співу, а старші також з науки языка французского і стенографії. Питомцям не буде вільно мати поза бурсою ніякого занятя. Поданя адресовані до: Комітету бурси Руского Товариства педагогічного у Львові ул. Вірменська ч. 2. треба подати найдалше до 1. липня 1903. — Всі бувші питомці мають також внести поданя.

У Львові дня 4. червня 1903.

Комітет Бурси Руского Товариства педагогічного.

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і грудий

Др. ЄВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведєня лічничого в Щавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. 1., II пов. (Народний Дім).

11(55-2)

Зарваницю

поему Василя Щурата можна замовляти лише в Ставропільській книгарни у Львові, ул. Руска ч. 3. Ціна з почт овою оплатою 25 сот.

НАРОДНІ ИМНИ:

Ще не вмерла Україна! Не пора!

на картоновім папери видала «Народна Рада». Набувати можна в «Народній Канцелярії» у Львові (Ринок 10.) по 2 К за 100 примірників. На поchtову оплату належить долучити 20 сот. Менше як 100 прим. не висилає ся. -20)

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
4% листи гіпотечні коронові
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи товариства кредитового земского
4 1/2% листи Банку краєвого
5% облігації Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі денним.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Читайте!

Читайте!

Новіє виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА коштує лише 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, щоби в кождий руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видає сими днями найдешєвший збірник сих творів п. з. «ПОЕЗІЙ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСЬВІТИ» у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Товариство взаїмних обезпечєнь

ЛЬВІВ
РИНОК Ч. 10.

„ДНІСТЕР“

ДІМ
„ПРОСЬВІТИ“

одинокє рускє товариство асекураційне, заснованє в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послідних трєх літах вносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА

поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ошадности.

ДНІСТЕР

посередничить при обезпечєнях на жите в краківськєм Товаристві, відстєнає часть провізії з таких обезпечєнь на рускі добродійні ціли; длятого на жите треба обезпечати ся тільки через «Дністер».

ДНІСТРА

Фонди вносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі уміщені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР

уділяє агєнції селянам особливо там, де єще не роблять дотєперішні агєнти.

ДНІСТРА

агєнти заробили вже 432 тисячів корон провізії.